

DAI

ATHENEA

Athen 2018/2019

Athen 2019

Impressum | Στοιχεία έκδοσης

DAI AtheNea | ISSN: 2654-1483

Herausgeber | Εκδότης:

Deutsches Archäologisches Institut, Abteilung Athen | Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο, Παράρτημα Αθηνών
Fidiou 1, 10678 Athen, Griechenland | Φειδίου 1, 10678 Αθήνα, Ελλάδα

Tel. | Τηλ: (+30) 210 3307 400 – Fax | Φαξ: (+30) 210 3814 762

Email: sekretariat.athen@dainst.de

www.dainst.org/standort/athen

www.facebook.com/DAIAthen

Redaktion | Σύνταξη: Δημήτρης Γρηγορόπουλος, Simon Hoffmann, Ειρήνη Μαραθάκη, Ulrike Schulz

unter Mitarbeit von | σε συνεργασία με τη Βενετία Καίσαρη

Übersetzung ins Griechische | Μετάφραση στα ελληνικά: MK-Übersetzungen (Augsburg), Telelingua (Berlin)

Übersetzung ins Deutsche | Μετάφραση στα γερμανικά: Diana Breitfeld-von Eickstedt

Layout & Bildbearbeitung | Σελιδοποίηση και επεξεργασία εικόνων: Julia Engelhardt

Druck | Τυπογραφείο: ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΠΛΕΤΣΑΣ | ΚΑΡΔΑΡΗ, www.typografio.gr

Auflage | Τεύχη: 2500

Alle Rechte vorbehalten, insbesondere das Recht der Übersetzung in fremde Sprachen. Ohne ausdrückliche Genehmigung ist es auch nicht gestattet, dieses Dokument oder Teile daraus auf fotomechanischem Wege (Fotokopie, Mikrokopie) zu vervielfältigen oder unter Verwendung elektronischer Systeme zu verarbeiten und zu verbreiten. Bildrechte können nach Rücksprache erteilt werden.

Διατηρούνται όλα τα νόμιμα δικαιώματα, και ιδιαίτέρως τα δικαιώματα της μετάφρασης σε ξένες γλώσσες. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση του παρόντος έργου, αποσπασματικά ή στο σύνολό του, με οποιοδήποτε μέσο, ηλεκτρονικό ή μηχανικό, μόνο με προηγούμενη έγγραφη άδεια του εκδότη. Δικαιώματα εικόνων μπορούν να δοθούν κατόπιν συνεννόησης.

© 2019 Deutsches Archäologisches Institut, Abteilung Athen | Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο, Παράρτημα Αθηνών

1 Deutsche Militärkarte von 1941 mit dem Heraion von Samos (roter Punkt) | Γερμανικός στρατιωτικός χάρτης του 1941 με το Ηραίο της Σάμου (κόκκινος κύκλος)

Geraubt und wieder zurückgebracht – Die Philippe der Geneleos-Gruppe von Samos

In den 1930er Jahren galt die damals noch junge Ausgrabung im Heraion von Samos als die »hervorragendste Unternehmung« des Deutschen Archäologischen Instituts in Griechenland (Archäologischer Anzeiger 1936, VII). Zahlreiche Publikationen des Grabungsleiters Ernst Buschor und seiner Mitarbeiter, darunter des Bauforschers Hans Schleif und des

Εκλάπη και επεστράφη – Η Φιλίππη του συντάγματος του Γενέλεω από τη Σάμο

Στη δεκαετία του 1930 η τότε νέα ακόμη ανασκαφή στο Ηραίον της Σάμου θεωρήθηκε ως «το πλέον εξέχον εγχείρημα» του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου στην Ελλάδα (Archäologischer Anzeiger 1936, VII). Πολυάριθμες δημοσιεύσεις του διευθυντή της ανασκαφής Ernst Buschor και των συνεργατών του, μεταξύ αυτών του ερευνητή της ιστορίας της αρχιτεκτονικής Hans Schleif και του ειδικού της κεραμικής Richard Eilmann, μαρτυρούν τα σημαντικά ευρήματα στο νησί και τις πλούσιες επιστημονικές γνώσεις που προέκυψαν.

Η έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και η επακόλουθη κατοχή της Ελλάδας θα οδηγούσαν, ωστόσο, σε πολυετή διακοπή όλων των δραστηριοτήτων του ΓΑΙ στη Σάμο. Κατά τη διάρκεια του πολέμου το νησί κατελήφθη τρεις φορές διαδοχικά: καταρχάς από τους Ιταλούς (Μάιος 1941 – Σεπτέμβριος 1943), στη συνέχεια από τους Βρετανούς («προσωρινή απελευθέρωση», Σεπτέμβριος – Νοέμβριος 1943) και τέλος από τους Γερμανούς (Νοέμβριος 1943 – Σεπτέμβριος 1944, οριστική απελευθέρωση στις 5.10.1944, *εικ. 1*).

Επικράτησαν χάος και λιμός. Από την κατάσταση ανομίας απειλήθηκαν σοβαρά όχι μόνον ο ελληνικός πληθυσμός αλλά και τα αρχαιολογικά πολιτιστικά του αγαθά. Σε μία περίπτωση κατόρθωσαν να επέμβουν Γερμανοί αρχαιολόγοι εμφανώς σωστικά. Ο Ulf Jantzen, επί πολλά έτη συνεργάτης και πρώην Διευθυντής του ΓΑΙ Αθηνών, αναφέρει σχετικά με το γεγονός στα δημοσιευμένα απομνημονεύματά του:

«Στο τέλος του 1943 λάβαμε [νοούνται οι Wilhelm Kraiker και Ulf Jantzen ως εκπρόσωποι της γερμανικής Υπηρεσίας Προστασίας Έργων Τέχνης (Kunstschutz) στην Ελλάδα] ένα υπηρεσιακό μήνυμα, ότι στο Αμαρούσιο στην Αθήνα βρισκόταν ένα ογκώδες κιβώτιο, που προοριζόταν για το μουσείο της πόλης Trier. Ο αποστολέας, ο στρατηγός Müller, λέγεται ότι είχε αρπάξει ένα άγαλμα στην Κρήτη. Ο αρμόδιος λόχος μηχανικού θα μετέφερε το λάφυρο στο Trier. Λοιπόν, ότι στρατηγοί λαφυραγωγούν, με προτίμηση στα έργα τέχνης, είναι γνωστό, από τον Βέρρη μέχρι τον Ναπολέοντα, και δεν θεωρείται επιλήψιμο για τον στρατιώτη. Αλλά εδώ στην Ελλάδα τα πράγματα ήταν διαφορετικά: η λαφυραγώγηση απαγορευόταν επίσημα, η Υπηρεσία Προστασίας Έργων Τέχνης του γερμανικού στρατού έπρεπε να παρακολουθεί αυτό το θέμα. [...] Οι αξιωματικοί άνοιξαν πρόθυμα το κιβώτιο. Και τι υπήρχε μέσα: όχι άγαλμα από την Κρήτη, αλλά η Φιλίππη του συντάγματος του Γενέλεω. Ο στρατηγός δηλαδή είχε βρεθεί και στη Σάμο μετά το πραξικόπημα του Μπαντόλιο. Τι έπρεπε να γίνει; Οι κανονισμοί μας σχετικά με την προστασία της τέχνης ήταν σαφείς και η αρχαιολογία επιβιώνει των πολέμων». (Ανέκδοτα για το σύνταγμα του Γενέλεω, 1990)

Η Φιλίππη μεταφέρθηκε από την Υπηρεσία Προστασίας Έργων Τέχνης στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο των Αθηνών, όπου ευτυχώς αντεπεξήλθε αβλαβής την περίοδο της Κατο-

Keramikspezialisten Richard Eilmann, legen von den bedeutenden Funden und den reichen wissenschaftlichen Erträgen auf der Insel Zeugnis ab.

Der Ausbruch des Zweiten Weltkrieges und die folgende Besetzung Griechenlands sollten jedoch zu einer mehrjährigen Unterbrechung aller Aktivitäten des DAI auf Samos führen. Während des Krieges wurde die Insel dreimal in Folge besetzt: zunächst von den Italienern (Mai 1941 bis September 1943), dann von den Briten (»vorübergehende Befreiung« von September bis November 1943) und schließlich von den Deutschen (November 1943 bis September 1944; endgültige Befreiung am 05.10.1944; *Abb. 1*).

Es herrschten Chaos und Hungersnot. Nicht nur die griechische Bevölkerung, sondern auch ihre archäologischen Kulturgüter waren durch die gesetzlose Situation massiv bedroht. In einem Fall konnten deutsche Archäologen offensichtlich rettend eingreifen. Davon berichtet jedenfalls Ulf Jantzen, langjähriger Mitarbeiter und ehemaliger Direktor des DAI Athen, in seinen publizierten Memoiren:

»Ende 1943 bekamen wir [gemeint sind Wilhelm Kraiker und Ulf Jantzen als Vertreter des deutschen Kunstschatzes in Griechenland] eine dienstliche Meldung, dass in Amarrusi bei Athen eine dicke Kiste läge, die an das Museum in Trier adressiert sei. Der General Müller, als Absender, habe auf Kreta eine Statue erbeutet. Die zuständige Pionierkompanie solle die Beute nach Trier schaffen. Nun, dass Generale Beute machen, mit Vorliebe Kunstwerke, ist bekannt, von Verres bis zu Napoleon, und gilt dem Soldaten nicht als anrühlich. Aber hier in Griechenland lagen die Dinge anders: Beute zu machen war offiziell verboten, der Wehrmachts-Kunstschutz hatte dies zu überwachen. [...] Die Offiziere liessen bereitwilligst die Kiste öffnen. Und was war drin: keine Statue von Kreta sondern die Philippe der Geneleosgruppe. Der General war nämlich auch auf Samos gewesen, nach dem Badoglio-Umsturz. Was tun? Unsere Kunstschutz-Bestimmungen waren eindeutig, und die Archäologie überdauert die Kriege.« (Anekdota zur Geneleos-Gruppe, 1990)

Die Philippe wurde vom Kunstschutz in das Athener Nationalmuseum gebracht, wo sie glücklicherweise die Besatzungszeit und den folgenden griechischen Bürgerkrieg unbeschadet überstehen sollte. In den 1950er Jahren gelangte sie unter der Mitwirkung von Ulrich Hausmann, Referent am DAI Athen von 1952–1955, wieder zurück nach Samos und ist seitdem ein wichtiger Anziehungspunkt im archäologischen Museum von Vathy (*Abb. 2*).

Die von Jantzen geschilderte Episode ist bisher kaum erforscht worden. Der Mangel an weiteren deutschen und griechischen Berichten bzw. Stellungnahmen zeigt, dass hier noch einige Fragen offen sind. Es ist deshalb unser Ziel, in zukünftigen Untersuchungen den Einfluss der Besatzungsmächte und der ausländischen Archäologen auf das Schicksal der Kulturschätze von Samos während des Zweiten Weltkrieges eingehender zu untersuchen.

Alexandra Kankleit

χής και τον επακόλουθο Εμφύλιο πόλεμο. Στη δεκαετία του 1950 η Φιλίππη, με τη συμμετοχή του Ulrich Hausmann, επιστημονικού συνεργάτη του ΓΑΙ Αθηνών το 1952–1955, επέστρεψε πάλι στη Σάμο και αποτελεί έκτοτε σημαντικό πόλο έλξης στο Αρχαιολογικό Μουσείο Βαθέος (εικ. 2).

Το επεισόδιο που περιγράφεται από τον Jantzen δεν έχει ερευνηθεί σχεδόν καθόλου μέχρι τώρα. Η έλλειψη περαιτέρω γερμανικών και ελληνικών αναφορών και απόψεων καταδεικνύει ότι εδώ υπάρχουν ακόμη κάποια ανοικτά θέματα. Για τον λόγο αυτό στοχεύουμε να εξετάσουμε στο μέλλον πιο διεξοδικά την επιρροή των δυνάμεων κατοχής και των αλλοδαπών αρχαιολόγων στη μοίρα των πολιτιστικών θησαυρών της Σάμου κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Alexandra Kankeleit

2 Die Philippe der Geneleos-Gruppe aus Samos, um 550 v. Chr. | Η Φιλίππη του συντάγματος του Γενέλεω από τη Σάμο, περίπου 550 π.Χ.

Abbildungsnachweis | Πηγές εικόνων

Umschlag | Εξώφυλλο: D-DAI-ATH-2019-11052 (I. Geske). – Inhalt | Περιεχόμενα: Σχέδιο | Plan: Εκδόσεις Anavasi, Διδότου 55, 10681 Αθήνα. – Vorwort | Πρόλογος: D-DAI-ATH-2019-17001 (U. Schulz). – 2: D-DAI-ATH-2019-00456 (I. Geske). – **Insti-tuts- und Forschungsgeschichte | Ιστορία της έρευνας και του Ινστιτούτου:** 1: D-DAI-ATH-Böotien-0068 (anonym, 1903). – Die Fotothek Athen | Η Φωτοθήκη στην Αθήνα: 1: D-DAI-ATH-Attika-107 (anonym, 1903). – 2: E. Curtius – J. A. Kaupert, Karten von Attika (Berlin) 1895–1903, Blatt III Athen–Peiraieus. – 3: Landsat-7 ETM+ (12.09.2001). Image courtesy of the U.S. Geological Survey. – 4: D-DAI-ATH-Böotien-0001 (anonym, 1890). – 5: D-DAI-ATH-Böotien-0068 (anonym, 1903). – 6: D-DAI-ATH-2019-02001 (I. Geske). – Geraubt und wieder zurückgebracht | Εκλάπη και επιστροφή: 1: Staatsbibliothek Berlin, Kart. 8193-6: Samos Osthälfte; Griechische Inseln / hergestellt im Auftr. Gen. St. d. H., Abt. f. Kr.-Kart. und Verm.-W. (II); 6. – 2: D-DAI-ATH-Samos-6650 (E. Feiler). – Pergamon und Olympia in Berlin | Η Πέργαμος και η Ολυμπία στο Βερολίνο: 1–3: E. Fabricius – L. Pietsch, Führer durch das Pergamon- und Olympia-Panorama sowie durch das Kaiserdiorama der überseeischen Besitzungen Deutschlands (Berlin 1886). – Legacy Data und Forschungsdatenmanagement | Legacy data και διαχείριση δεδομένων της έρευνας: 1: D-DAI-ATH-ARCHIV-GA-KAL-F-05-018 (anonym). – 2: D-DAI-ATH-ARCHIV-GA-KAL-F-05-014 (anonym). – 3: D-DAI-ATH-2019-17002 (S. Hoffmann). – 4: D-DAI-ATH-2019-17003 (J. Engelhardt). – **Schwer-punkthema Samos | Κεντρικό θέμα Σάμος:** 1: D-DAI-ATH-Samos 0167 (anonym). – Das Heraion von Samos | Το Ηραϊόν της Σάμου: 1: © Griechisches Ministerium für Kultur und Sport, Ephorie der Altertümer für Samos und Ikaría. – Prähistorisches Heraion | Προϊστορικό Ηραϊόν: 1: Plan: H. Birk, Ou. Kouka, K. Ragkou, A. Clemente, N. Hellner, A. Tanner, M. Jaumann. – 2: 3ds Max Design- Autodesk™ 2014 (A. Chalkia) – 3: Plan: H. Birk, Ou. Kouka, K. Ragkou, M. Jaumann, Fotos: Ou. Kouka. – 4: Zeichnungen: A. Kontonis, Ch. Kolb, Fotos: Ch. Papanikolopoulos. – Ursprung und Frühzeit des Heiligtums | Προέλευση και πρώτη εποχή του ιερού: 1: D-DAI-ATH-Samos 5975 (G. Hellner). – 2. 3: Foto: W.-D. Niemeier. – 4: D-DAI-ATH-1987-428 (E. Gehnen). – »Kultkeramik und Heiligtumsbetrieb | «Λατρευτική κεραμική» και λειτουργία: 1–4: J.-M. Henke. – Wasser und Kult | Ύδωρ και λατρεία: 1: Plan: A. Androvitsanea. – 2: D-DAI-ATH-2018-00282 (J. Fuchs). – 3: Plan und Grafik: J. Fuchs. – 4: D-DAI-ATH-Samos-2216 (H. Wagner). – Feuchtboden-Grabungen | Άνασκαφές σε υγρό έδαφος: 1. 2: Foto: H. Kyrieleis. – 3: Samos-Archiv-Film_1543.11 (H. Kyrieleis). – Topographie und Architektur | Τοπογραφία και αρχιτεκτονική: 1: Foto: H. J. Kienast. – 2: Plan: H. J. Kienast. – Der römische Peripteros und Naiskos | Ο ρωμαϊκός Περιπτερος και ο Ναϊσκος: 1: Samos-Archiv-Film_1291.8 (anonym). – 2: Samos-Archiv-Film 2001-2-3 (anonym). – 3: D-DAI-ATH-Samos_442 (Dimitriadis). – 4: D-DAI-ATH-Samos 1017 (H. Wagner). – »Römische Plastik auf Samos« | «Ρωμαϊκή γλυπτική στη Σάμο»: 1–4: H. R. Goette. – Enthüllung des Heraiens | Αποκάλυψη του Ηραϊού: 1: D-DAI-ATH-2017-15147. 15146 (H. Ivanova). – 2: D-DAI-ATH-2018-13602 (H. Ivanova). – 3: D-DAI-ATH-2017-15251. 15252 (H. Ivanova). – **Feldforschungen | Έρευνες πεδίου:** D-DAI-ATH-2018-17124 (K. Sporn). – Olympia – Aktuelle Feldforschungen | Ολυμπία – Τρέχουσες έρευνες πεδίου: 1. 2. 5. 6: R. Senff. – 3. C. Mächler. – 4. M. Wolf. – Kerameikos | Κεραμεικός: 1. 2: Zeichnung: R. Andreopoulos. – J. Stroszeck. – 3–6: J. Stroszeck. – 7. 8: Plan: A. Liakopoulos. – Tyrins: Die nordwestliche Unterstadt | Τίρυνθα: Η βορειοδυτική Κάτω Πόλη: 1: Foto: Archiv der Ausgrabung Tyrins, N. E. Maniadakis [AIRmania], A. Papadimitriou; ergänzt und bearbeitet durch M. Kostoula. – 2. 4: Foto: Archiv der Ausgrabung Tyrins, M. Kostoula. – 3: Foto: Archiv der Ausgrabung Tyrins, J. Maran. – Kalapodi – Die Kampagne 2018 | Καλαπόδι – Η περίοδος εργασιών 2018: 1: DAI Athen, Kalapodi-Archiv Luftbild u. Plan (S. Gesafidis, Bearbeitung: H. P. Birk). – 2: D-DAI-ATH-2018-08080 (Foto: S. Gesafidis). – 3: DAI Athen, Kalapodi-Archiv Orthophoto (S. Biernath, Bearbeitung: H. P. Birk). – 4: D-DAI-ATH-2018-01393 (J. Fuchs). – Forschungen im Kephissos-Tal | Έρευνες στην κοιλάδα του Κηφισού: 1: Orthofoto (Grundlage Geosystems Hellas, © DAI Athen). – 2: D-DAI-ATH-2019-14940 (S. Biernath). – 3: D-DAI-ATH-2018-17124 (K. Sporn). – **Forschungsberichte | Ερευνητικές εκθέσεις:** D-DAI-ATH-Oropos-0012 (anonym, 1892). – Historische Fotogrammetrie | Ιστορική φωτογραμμετρία: 1–3: 3-D-Modelle auf Grundlage von Abbildungen aus der Fotothek des DAI Athen (Th. Wolter). – Paul Wolters – in den Blickpunkt gerückt | Ο Paul Wolters στο προσκήνιο: 1: © Bayerische Staatsbibliothek München (Woltersiana VIII, Bild 1; anonym). – 2: D-DAI-ATH-1990-0057 (anonym, 1886/1887). – 3: D-DAI-ATH-Oropos-0012 (anonym, 1892). – 4: D-DAI-ATH-Rhamnus-0002 (anonym, 1890). – Keramiklandschaften zwischen Phokis und Ost-Lokris | Τοπία της κεραμικής μεταξύ Φωκίδας και ανατολικής Λοκρίδας: 1–4: D. Grigoropoulos. – Pergamon. Bauforschersche Untersuchungen | Πέργαμος – Αρχιτεκτονικές μελέτες: 1: K. Rheidt, Pergamene Ordnungen – Der Zeustempel und seine Bedeutung für die Architektur der Attaliden, in: E.-L. Schwandner (Hrsg.), Säule und Gebälk. Zu Struktur und Wandlungsprozess griechisch-römischer Architektur. Bauforschungskolloquium in Berlin vom 16. bis 18. Juni 1994, DiskAB 6 (Mainz 1996) 169 Abb. 7. – 2: U. Herrmann. – **Kulturerhalt | Διατήρηση πολιτιστικής κληρονομιάς:** D-DAI-ATH-2019-11053 (Ch. Vaporakis). – Das Gebäude und seine Ausmalung | Το κτίριο και η ζωγραφική διακόσμηση του: 1. 2: Δ. Γιαννούλης /Α. Καμπούρης (Ιμάντωσις). – Olympia. Kulturerhalt – Das Stadion | Ολυμπία. Προστασία μνημείων – Το στάδιο: 1: D-DAI-ATH-Olympia-1845 (H. Wagner). – 2: D-DAI-ATH-Olympia-4771 (E.-M. Czákó). – 3: D-DAI-ATH-Olympia-5095 (E.-M. Czákó). – 4: D-DAI-ATH-Olympia-1935 (H. Wagner). – 5–7: R. Senff. – Kalapodi. Ein neuer Entwurf | Καλαπόδι – Νέα πρόταση: 1. 2: Themistoklis Bilis. – Konservierung der Funde | Εργασίες συντήρησης ευρημάτων: 1: D-DAI-ATH-2018-11168 (J.-M. Henke). – 2: D-DAI-ATH-2018-12845 (J.-M. Henke). – 3: A. Sotiropoulos. – Wissensräume | Γνωστικά πεδία: Julia Engelhardt, 2019. – Forschungsressourcen | Ερευνητικές υποδομές: D-DAI-ATH-2017-30030 (L. Kouriantakis). – Neuerscheinungen | Νέες εκδόσεις: Layout U. Thaler, S. Hoffmann. – **Veranstaltungen und Personen** | Εκδηλώσεις και πρόσωπα: S. 128. 129: J. Fuchs. – Festvorträge | Επετειακές διαλέξεις: S. 130 o. li. und u.: J.

Fuchs. – o. re.: Grafik J. Engelhardt. – S. 131 li.: Grafik J. Engelhardt. – re.: J. Fuchs. – Vortragsreihen | Σειρές διαλέξεων: u.: J. Fuchs. – Veranstaltungen und Tagungen | Εκδηλώσεις και συνέδρια: S. 134: D-DAI-ATH-2019-17004 (Ulrike Schulz). – S. 53: J. Fuchs. – Konferenz Aigeiros | Συνέδριο Αίγειρος: DAI Athen. – Workshops | Σεμινάρια: Keramikworkshop | Εργαστήριο κεραμικής: li. u.: F. Lehmann. – re. o.: J. Stroszeck. – »Athen und das Wasser« | «Η Αθήνα και το νερό»: S. 138: K. Sporn. – S. 139: S. Hoffmann. | Von Angesicht zu Angesicht | Πρόσωπο με πρόσωπο: I. Geske mit Ausnahme der Fotos von J. Stroszeck (anonym) und I. Schäffer (I. Schäffer).

Möchten Sie die Arbeit des Instituts unterstützen?
Kontaktieren Sie uns unter der Nummer:

Θέλετε να ενισχύσετε το έργο του ΓΑΙ Αθηνών;
Τότε επικοινωνήστε μαζί μας:

Tel.: +30 210-33 07 401 · Kontoinhaber | Κάτοχος λογαριασμού: Bundeskasse Halle
Bank | Τράπεζα: Deutsche Bundesbank Filiale Leipzig · IBAN: DE 38860000000086001040 · BIC: MARKDEF1860

Bitte berücksichtigen Sie, dass Spendeneingänge
per Überweisung nur dann dem DAI Athen
tatsächlich zugutekommen, wenn das begünstigte
Projekt angegeben ist, bevorzugt in der Form:

Σας παρακαλούμε να λαμβάνετε υπόψη ότι το
ΓΑΙ Αθηνών επωφελείται από τις δωρεές μέσω
τραπεζικών καταθέσεων μόνο όταν αναγράφεται
το ευνοούμενο πρόγραμμα, κατά προτίμηση
με την παρακάτω μορφή:

»0511-28209/873 Zweckbestimmung [Name des Projekts | Τίτλος προγράμματος]«.

Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο
Παράρτημα Αθηνών
Φειδίου 1 · 10678 Αθήνα · Ελλάδα

Deutsches Archäologisches Institut
Abteilung Athen
Fidiou 1 · 10678 Athen · Griechenland

www.dainst.org/standort/athen